T095 ATĐ 7 (07) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q6-Kiền Độ Tạp-Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 131

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 6
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 2: TRÍ, Phaàn 2

Vì sao hai taâm tröôùc, sau cuûa moät ngöôøi khoâng ñeàu cuøng sinh? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø luaän Baøng sinh (Luaän Phaùt sinh phuï). Vì sao? Vì tröôùc ñaõ noùi hai taâm khoâng ñöôïc xoay vaàn laøm nhaân cho nhau. Vì sao? Vì khoâng coù hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi ñeàu cuøng sinh. Duø ñaõ coù thuyeát aáy, nhöng chöa noùi lyù do. Nay muoán noùi lyù do neân soaïn luaän naày. Hoûi: Vì sao hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi khoâng ñeàu cuøng sinh? Ñaùp: Vì khoâng coù thöù lôùp duyeân thöù hai. ÔÛ ñaây noùi phaùp taâm sôû nöông thöù lôùp duyeân sinh ra phaùp cuûa ñôøi vò lai, döïa vaøo phaùp cuûa ñôøi hieän taïi, heã hoøa hôïp thì sinh, khoâng hoøa hôïp thì seõ khoâng sinh. Neáu hieän taïi vôùi vò lai, theo thöù lôùp thì sinh, traùi laïi taát seõ khoâng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì sao hai taâm tröôùc sau cuûa moät ngöôøi khoâng ñeàu cuøng sinh, cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Phaùp chuùng sinh voán nhö theá: Moãi moät taâm ñeàu theo thöù lôùp sinh, khoâng ñöôïc coù hai. Vì sao? Vì khoâng coù thöù lôùp duyeân thöù hai. Laïi coù ngöôøi noùi: Thuyeát naày ñaõ noùi tröôùc ñaây: Nhö hai caùi voøng quaøng coå buoäc vaøo nhau. Hoûi: Vì sao khoâng coù thöù lôùp duyeân thöù hai? Ñaùp: Vì moãi moät taâm cuûa chuùng sinh ñeàu theo thöù lôùp sinh, khoâng ñöôïc coù hai. Hoûi: Vì sao moãi moät taâm cuûa chuùng sinh ñeàu theo thöù lôùp sinh, khoâng ñöôïc coù hai? Ñaùp: Khoâng coù thöù lôùp duyeân thöù hai. Ñoù goïi laø nghóa xoay vaàn

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 132

laïi cuøng ñaùp. Nhö hieän taïi coù moät thöù lôùp duyeân, vò lai sinh moät taâm thì trong ñaây neân noùi: Nhö nhoát nhieàu deâ trong chuoàng, coång ra vaøo nhoû heïp, thì phaûi töøng con deâ khi ra hay vaøo coång nhoû heïp ñoù. Taâm, taâm phaùp kia, sinh ra cuõng gioáng nhö theá. Moät saùt-na hieän taïi vôùi moät saùt-na vò lai môû ra keá. Giaû thieát ñôøi hieän taïi coù ña soá saùt-na thì seõ ñöôïc trieån khai keá vôùi ña

soá saùt-na vò lai. Vì khoâng coù neân moät saùt-na hieän taïi chæ môû ra keá vôùi moät saùt-na vò lai. Ngöôøi taïo ra nghóa noùi: Vì sao hai taâm khoâng ñeàu cuøng sinh? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Nhö maïng caên laø moät saùt-na, taâm döïa vaøo maïng caên cuõng laø moät saùt-na, cho neân khoâng ñeàu cuøng. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö thaân caên laø moät saùt-na, taâm döïa vaøo thaân caên cuõng laø moät saùt-na, cho neân khoâng ñeàu cuøng. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu hai taâm ñeàu cuøng sinh thì taâm khoâng theå ñieàu phuïc. Chaúng haïn nhö hieän nay, moät taâm maø coøn cöùng coûi khoù ñieàu phuïc, huoáng chi laø hai taâm. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu hai taâm ñeàu cuøng sinh thì cuøng luùc, taát coù moät taâm raát caàn xuaát ly phieàn naõo vaø phieàn naõo cuõng raát caàn ra khoûi moät taâm. Neáu vaäy thì seõ khoâng coù giaûi thoaùt, khoâng coù xuaát ly, khoâng coù thöøa, loãi laø nhö theá v.v... Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu coù hai taâm ñeàu cuøng sinh, thì ñaâu ngaïi gì maø khoâng coù ba taâm. Neáu coù ba taâm, thì thaân cuûa ba coõi coù theå thoï nhaän cuøng luùc. Neáu ba coõi thoï nhaän thaân trong cuøng luùc thì seõ phaù boû coõi. Neáu coõi bò phaù vôõ thì moät ngöôøi cuõng laø coõi Duïc, cuõng laø coõi Saéc, cuõng laø coõi Voâ saéc. Neáu vaäy thì seõ khoâng coù giaûi thoaùt, cho ñeán noùi roäng. Neáu ba taâm ñeàu cuøng sinh thì ngaïi gì maø khoâng coù boán. Neáu ñaõ coù boán taâm thì coù theå thoï nhaän laáy boán sinh thaân trong cuøng luùc. Neáu vaäy thì seõ phaù boû boán sinh: Moät thaân cuõng laø thai sinh, cuõng laø Noaõn sinh, cuõng laø thaáp sinh, cuõng laø hoùa sinh, töùc seõ khoâng coù giaûi thoaùt, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu coù boán taâm ñeàu cuøng sinh thì ñaâu ngaïi coù naêm. Neáu coù naêm taâm thì coù theå moät luùc thoï nhaän thaân naêm ñöôøng. Neáu vaäy thì naêm ñöôøng huûy hoaïi. Neáu naêm ñöôøng huûy hoaïi thì thaân ñòa nguïc cho ñeán... töùc laø thaân trôøi, cho ñeán noùi roäng. Neáu coù naêm taâm ñeàu cuøng sinh thì ñaâu ngaïi coù saùu. Neáu coù saùu thì coù theå moät luùc duyeân vôùi nghóa cuûa saùu caên, cho ñeán noùi roäng. Neáu khoâng ngaïi saùu taâm, cho ñeán ôû ñôøi vò lai, traêm ngaøn taâm nhaát thôøi ñeàu cuøng sinh, cöù moät saùt-na sinh, moät saùt-na dieät. Neáu vaäy thì seõ khoâng coù vò lai, vì coù vò lai thì coù hieän taïi, coù hieän taïi thì seõ coù quaù khöù. Neáu khoâng coù vò lai thì seõ khoâng coù hieän taïi. Neáu khoâng coù hieän taïi thì

seõ khoâng coù quaù khöù. Neáu khoâng coù quaù khöù thì seõ khoâng coù höõu vi. Neáu khoâng coù höõu vi thì seõ khoâng coù voâ vi. Neáu khoâng coù höõu vi, voâ vi, thì seõ khoâng coù taát caû caùc phaùp, seõ coù nhöõng loãi nhö theá v.v..., cho neân khoâng ñöôïc coù hai taâm ñeàu cuøng sinh trong moät luùc. Hoûi: Nhö nhieàu phaùp taâm sôû sinh cuøng luùc seõ khoâng coù caùc loãi nhö treân. Neáu seõ coù hai taâm, nhö phaùp taâm sôû sinh cuøng luùc thì laïi coù loãi gì? Ñaùp: Nhö moät thöù lôùp duyeân hoøa hôïp vôùi moät taâm ôû vò lai, do moät taâm hoøa hôïp, neân moãi moät taâm cuûa chuùng sinh sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö taïo ra quaùn, hoøa hôïp vôùi moät taâm ôû vò lai, do moät taâm hoøa hôïp neân moãi moät taâm cuûa chuùng sinh sinh. Neáu coù hai taâm ñeàu cuøng sinh, thì phaûi coù hai thoï ñeàu cuøng sinh. Neáu coù hai thoï thì seõ phaù phaùp cuûa thaân chuùng sinh. Neáu phaù phaùp cuûa thaân

chuùng sinh thì seõ coù hai thöù thaân. Neáu coù hai thöù thaân taát seõ coù möôøi aám. Vì coù loãi nhö theá, neân hai taâm khoâng ñöôïc ñeàu cuøng sinh. Hoûi: Theå taùnh cuûa thöù lôùp duyeân laø gì? Ñaùp: Nhö Phaùi Ba-giaø-la-na noùi: Tröø taâm sau cuøng cuûa A-la-haùn trong quaù khöù, hieän taïi, nhöõng caùi khaùc laø phaùp taâm, taâm sôû quaù khöù, hieän taïi. Laïi coù ngöôøi noùi: Caùc phaùp taâm, taâm sôû quaù khöù, hieän taïi laø theå taùnh cuûa thöù lôùp duyeân. Hoûi: Neáu vaäy thì taâm sau cuøng cuûa A-la-haùn seõ khoâng coù nghóa thöù lôùp duyeân, laøm sao goïi laø thöù lôùp duyeân? Ñaùp: Vì khoâng vöôït qua taâm sau cuøng cuûa A-la-haùn, neân taâm khaùc khoâng sinh, vôùi laïi vì coù vieäc khaùc laøm cho taâm sau khoâng sinh. Neáu seõ sinh thì coù theå duyeân vôùi thöù lôùp. Hoûi: duyeân Thöù ñeä coù töôùng gì? Ñaùp: Ñaõ noùi theå taùnh töùc laø töôùng cuûa thöù lôùp duyeân. Noùi töôùng töùc laø theå taùnh. Taát caû caùc phaùp ñeàu khoâng theå lìa theå taùnh ñeå laäp rieâng töôùng cuûa chuùng. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Nghóa xa laùnh nhau laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Nghóa phaùt hieän daáu veát xa laùnh nhau laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Nghóa coù theå sinh taâm laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Nghóa noái tieáp nhau cuûa taâm laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Nghóa coù theå nhaän laáy laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Nghóa theá duïng cuûa taâm laø thöù lôùp duyeân. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Theo thöù lôùp sinh ra töôùng cuûa taâm laø

thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Chöa sinh saùt-na laøm cho saùt-na sinh laø thöù lôùp duyeân. Ngöôøi A-tyø-ñaøm noùi: Khaùc vôùi töôùng phaùp laøm cho ñeàu cuøng sinh laø thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Phaùp chöa sinh gioáng vôùi töï mình laø thöù lôùp duyeân. Ñaõ noùi theå töôùng cuûa thöù lôùp duyeân, chöa noùi lyù do. Hoûi: Vì sao goïi laø thöù lôùp duyeân? Ñaùp: Nghóa ñaúng Voâ giaùn laø thöù lôùp duyeân. Hoûi: Neáu vaäy thì taâm vôùi taâm taïo ra thöù lôùp, khoâng cuøng vôùi soá phaùp taïo ra thöù lôùp? Phaùp taâm sôû taïo ra Thöù ñeä vôùi phaùp taâm sôû khoâng cuøng vôùi taâm taïo ra thöù lôùp? Ñaùp: Nhö noùi phaùp töông töï Sa-moân ñaõ noùi: Taâm cuøng vôùi taâm taïo ra thöù lôùp, thoï cuøng vôùi thoï taïo ra thöù lôùp. Noùi nhö theá thì seõ coù loãi. Vì sao? Vì taâm tham duïc, trôû laïi taïo ra thöù lôùp vôùi taâm tham duïc, söï giaän döõ trôû laïi vôùi giaän döõ, söï ngu si trôû laïi vôùi ngu si, thieän trôû laïi vôùi thieän, baát thieän trôû laïi vôùi baát thieän, voâ kyù trôû laïi vôùi voâ kyù. Noùi nhö theá thì seõ khoâng coù giaûi thoaùt, Nieát-baøn! Noùi nhö theá naày môùi laø toát. Ñaõ goïi laø taâm cuøng vôùi taâm taïo ra thöù lôùp, cuõng cuøng laøm thöù lôùp vôùi soá phaùp taïo ra thöù lôùp. Soá phaùp cuøng vôùi soá phaùp taïo ra thöù lôùp vaø cuõng cuøng taâm taïo ra thöù lôùp. nhoùm taâm tröôùc taïo ra thöù lôùp vôùi nhoùm taâm sau. Hoûi: Neáu taâm taïo ra thöù lôùp vôùi taâm, thì thuaän theo laãn nhau chaúng phaûi phaùp taâm sôû? Neáu soá phaùp laøm thöù lôùp vôùi soá phaùp, thì thuaän theo laãn nhau chaúng phaûi taâm? Ñaùp: Hoaëc nhö noùi phaùp gioáng nhau Sa-moân ñaõ noùi: Taâm thuaän theo taâm, soá phaùp thuaän theo soá phaùp. Lôøi bình: Khoâng neân noùi lôøi aáy, neân noùi raèng: Ñoù laø taâm taïo ra thöù lôùp vôùi soá phaùp, soá phaùp taïo ra thöù lôùp vôùi taâm. Tuï

taâm tröôùc taïo ra thöù lôùp vôùi nhoùm taâm sau, bình ñaúng nhö nhau, khoâng coù khaùc nhau. Gioáng nhö ñoáng haït ñaäu, nhö phaùi Ba-giaø-la-na ñaõ noùi. Neáu phaùp taïo ra thöù lôùp vôùi phaùp kia, hoaëc coù luùc khoâng taïo ra thöù lôùp chaêng? Ñaùp: Coù! Neáu phaùp kia chöa sinh. Hoûi: ÔÛ ñaây noùi chöa sinh laø tröôùc hay laø sau? Vì nhö phaùp tröôùc chöa sinh, phaùp sau khoâng goïi laø thöù lôùp. Neáu ñaõ sinh laø thöù lôùp chaêng? Laïi nhö phaùp sau chöa sinh, thì phaùp tröôùc khoâng goïi laø coù thöù lôùp. Coøn

neáu sinh laø coù thöù lôùp chaêng? Nhö phaùp Theá ñeä nhaát, khoå phaùp nhaãn taïo ra thöù lôùp. Vì nhö phaùp Theá ñeä nhaát chöa sinh, thì khoå phaùp nhaãn khoâng goïi laø thöù lôùp. Neáu ñaõ sinh laø coù thöù lôùp chaêng? Laïi nhö khoå phaùp nhaãn chöa sinh, thì Phaùp Theá ñeä nhaát khoâng goïi laø coù thöù lôùp. Neáu ñaõ sinh laø coù thöù lôùp chaêng? Neáu phaùp tröôùc chöa sinh thì phaùp sau seõ khoâng goïi laø thöù lôùp. Neáu ñaõ sinh laø coù thöù lôùp. Luùc coù taâm, coù theå laø nhö theá. Khi khoâng coù taâm thì sao coù theå nhö theá ñöôïc? Nhö nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän, hoaëc moät, baûy, hoaëc quaù moät, baûy. Taâm xuaát ñònh vôùi taâm nhaäp ñònh goïi laø thöù lôùp. Taâm cuûa saùt-na thöù hai kia taát nhieân sinh. Vì sao? Vì neáu phaùp cuøng vôùi phaùp kia coù theå taïo ra thöù lôùp duyeân, thì quaû laø khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù phaùp, khoâng coù chuù thuaät, khoâng coù döôïc thaûo, khoâng coù Phaät, khoâng coù Bích-chi Phaät, khoâng coù Thanh vaên. Coù khaû naêng ngaên phaùp naày ñeå cho taâm cuûa saùt-na thöù hai khoâng sinh. Neáu vaäy, hai ñònh töùc laø khoâng theå taùnh. Neáu chính phaùp sau chöa sinh, thì phaùp tröôùc khoâng goïi laø coù thöù lôùp. Neáu sinh laø coù thöù lôùp. Nhö vaäy thì khoå phaùp nhaãn chöa sinh, phaùp Theá ñeä nhaát khoâng goïi laø coù thöù lôùp. Vì sao noùi chöa sinh? Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neân noùi nhö theá naày: Phaùp tröôùc chöa sinh, khoâng goïi laø thöù lôùp. Hoûi: Neáu vaäy luùc coù taâm thì coù theå nhö theá, khi khoâng coù taâm thì sao? Ñaùp: Khi coù taâm ñaõ nhö theá, luùc khoâng coù taâm cuõng coù theå nhö theá. Söï vieäc aáy theá naøo? Nhö nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän, taâm nhaäp ñònh cuûa ngöôøi kia, saùt-na ñaàu tieân cuûa ñònh cuõng thoï nhaän quaû, cuõng cho quaû. Caùc saùt-na coøn laïi vaø taâm xuaát ñònh chæ goïi laø nhaän laáy quaû. Taâm nhaäp ñònh cuûa ngöôøi kia dieät maát ôû quaù khöù, saùt-na coøn laïi cuûa ñònh vaø taâm xuaát ñònh, thì ngöôøi hieän taïi kia cho quaû. Ngöôøi kia khoâng neân noùi lôøi naày. Vì sao? Vì nghóa cuûa thöù lôùp duyeân khoâng coù luùc khaùc nhaän laáy quaû, luùc khaùc cho quaû, töùc khi cho quaû laø nhaän laáy quaû. Hoûi: Neáu nhaän laáy quaû khi cho quaû, luùc coù taâm thì coù theå nhö theá, khi khoâng coù taâm thì sao? Ñaùp: Nhö nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän, thì taâm nhaäp ñònh cuûa ngöôøi kia vôùi moät saùt-na ñaàu tieân cuûa ñònh seõ nhaän laáy quaû, cho quaû. Ngöôøi kia dieät ôû quaù khöù, saùt-na coøn laïi cuûa ñònh vaø taâm xuaát ñònh, neáu hieän ôû tröôùc thì nhaän laáy quaû, cho quaû. Neáu noùi nhö theá thì seõ khoâng coù luùc khaùc nhaän laáy quaû, luùc khaùc cho quaû. Hoûi: Neáu vaäy thì phaùp quaù khöù töùc coù sôû taùc?

Ñaùp: Duø quaù khöù coù sôû taùc, coù theå nhaän laáy quaû, cho quaû, nhöng laïi khoâng coù quaû. Ñôøi quaù khöù, thaáy saéc cho ñeán bieát phaùp, khoâng taïo ra vieäc nhö theá, cho quaû, nhaän laáy quaû thì coù theå coù vieäc naày. Laïi coù ngöôøi noùi: Phaùp sau chöa sinh, phaùp tröôùc khoâng goïi laø thöù lôùp. Neáu phaùp sau ñaõ sinh, thì phaùp tröôùc ñöôïc goïi laø thöù lôùp. Hoûi: Neáu vaäy khoå phaùp nhaãn chöa sinh, phaùp Theá ñeä nhaát khoâng ñöôïc goïi laø thöù lôùp chaêng? Ñaùp: Coù theå goïi laø thöù lôùp, nhöng khoâng ñöôïc goïi laø thöù lôùp duyeân. Neáu khoå phaùp nhaãn ñaõ sinh thì goïi laø thöù lôùp, cuõng goïi laø thöù lôùp duyeân. Nhö thöù lôùp, thöù lôùp duyeân, thöù lôùp coù thöù lôùp, noái tieáp nhau, coù noái tieáp nhau, nöông, coù nöông, neân bieát cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Trong ñôøi vò lai coù thöù lôùp duyeân khoâng? Neáu coù thì leõ ra caùc phaùp ñaõ truï nôi thöù lôùp ôû ñôøi vò lai, tu chaùnh phöông tieän, töùc khoâng coù taùc duïng. Vì sao? Vì Thaùnh ñaïo ñaõ coù thöù lôùp ôû ñôøi vò lai, heã ñeán thôøi thì sinh, ñaâu caàn phaûi tu chaùnh phöông tieän laøm gì? Laïi coù loãi lôùn. Vì sao? Vì khoâng coù cheá phuïc tham duïc, sinh quaùn baát tònh. Cuõng theá, cuõng khoâng theå cheá phuïc taát caû phieàn naõo, sinh quaùn ñoái trò. Neáu vaäy thì seõ khoâng coù giaûi thoaùt, Nieát-baøn, cho ñeán noùi roäng. Neáu khoâng coù thì laøm sao hieåu kinh Baùt Phaàn, nhö noùi: Ngöôøi naày trong möôøi hai kieáp khoâng bò ñoïa nôi ñöôøng aùc, cho ñeán hai möôi kieáp. Laøm sao bieát ñöôïc söï khaùc nhau cuûa ba nghieäp laø baùo hieän phaùp, baùo sinh phaùp, baùo haäu phaùp? Vì sao trong taát caû thôøi gian, phaùp Theá ñeä nhaát chæ sinh khoå phaùp nhaãn? Vì sao khoâng sinh, cho ñeán caùc phaùp nhö laø taän trí v.v...? Vì sao ñònh Kim cöông duï chæ sinh taän trí khoâng sinh phaùp khaùc? Ñaùp: Neân noùi nhö theá naày: Trong ñôøi vò lai khoâng coù thöù lôùp duyeân. Hoûi: Neáu khoâng coù thöù lôùp duyeân thì ñaõ khoâng coù caùc loãi nhö ñaõ noùi ôû tröôùc. Laøm sao thuoâng suoát nôi kinh Baùt Phaàn? Ñaùp: Ñöùc Theá toân ñaõ quaùn quaù khöù, hieän taïi ñeàu do töôùng naày, neân cuõng bieát ñôøi vò lai. Hoûi: Söï vieäc ñoù theá naøo? Ñaùp: Ñöùc Theá toân quaùn ñôøi quaù khöù, nhaän thaáy chuùng sinh kia, ñaõ tu nghieäp nhö theá, trong ngaàn aáy kieáp, ñaõ khoâng bò ñoïa ñöôøng aùc. Nhaän thaáy chuùng sinh ôû ñaây ñaõ tu nghieäp nhö theá, trong ngaàn aáy kieáp, seõ khoâng bò ñoïa vaøo ñöôøng döõ. Thaáy caùc chuùng sinh ñaõ tu nghieäp nhö theá ôû ñôøi quaù khöù, ñöôïc thoï chòu baùo nhö vaäy ôû ñôøi hieän taïi. Thaáy caùc chuùng

sinh ñaõ gaây gaây ra nghieäp ôû ñôøi khaùc, hoaëc thoï sinh baùo, hoaëc thoï haäu baùo. Thaáy caùc chuùng sinh ñaõ gaây ra nghieäp ngay ôû ñôøi naày, hoaëc nhaän hieän baùo, hoaëc thoï nhaän sinh baùo, hoaëc thoï nhaän haäu baùo. Laïi coù ngöôøi noùi: Chuùng sinh coù töôùng, laø taâm baát töông haønh, ôû trong thaân chuùng sinh. Ñöùc Theá toân khoâng nhaân nôi thieàn ñònh, thaàn thoâng maø coù theå bieát, trong thaân chuùng sinh ñaõ coù phaùp naày vaø bieát suoát trong ngaàn aáy kieáp khoâng bò ñoïa nôi ñöôøng aùc, töùc thaáy töôùng naày bieát ngay laø chuùng sinh

ñang chòu baùo hieän phaùp, keá seõ thoï sinh baùo roài seõ thoï haäu baùo. Lôøi bình: Khoâng neân noùi nhö theá, vì neáu noùi lôøi aáy, chöùng toû Ñöùc Nhö lai chæ coù trí tyû töôùng, khoâng coù trí lieãu ñaït. Do ñoù, neân laäp ra thuyeát nhö vaày: Phaät, Theá toân coù trí lieãu ñaït, coù theå bieát vò lai, duø phaùp vò lai taïp loaïn, khoâng coù thöù lôùp nhaát ñònh, Nhö lai vaãn duøng trí saùng suoát thanh tònh, coù theå bieát ñöôïc phaùp vò lai roái loaïn, khoâng coù thöù lôùp nhaát ñònh, bieát caùc chuùng sinh ñaõ gaây ra nghieäp nhö vaäy, kinh qua ngaàn aáy kieáp, ñaõ khoâng bò ñoïa ñöôøng aùc, nhaän hieän baùo, keá thoï sinh baùo, roài thoï haäu baùo ñeàu laø thaät khoâng coù sai laàm. Nhö phöông phaùp tính ñeám, bieát ñöôïc löôïng minh baïch, roõ raøng cuûa ñoáng luùa, khoâng coù sai laàm, huoáng chi Ñöùc Nhö lai coøn coù trí töï nhieân. Hoûi: Vì sao keá phaùp Theá ñeä nhaát sinh khoå phaùp nhaãn maø khoâng sinh, cho ñeán caùc phaùp nhö laø taän trí v.v...? Ñaùp: Ñoù goïi laø soá nhaát ñònh, coøn söï töôùng thì khoâng nhaát ñònh. Vì sao? Vì khoå phaùp nhaãn toàn taïi ôû saùu ñòa, vaãn chöa bieát laø ñòa naøo? Khoå phaùp nhaãn töông öng vôùi ba caên, nhöng khoâng bieát nhaát ñònh töông öng vôùi caên naøo? Thöïc haønh caû boán haønh, nhöng khoâng bieát nhaát ñònh thöïc haønh haïnh naøo? Nhö luùc truï nôi nhaãn taêng thöôïng, veà caên, haønh cuûa ñòa thì nhaát ñònh, coøn saùt-na khoâng nhaát ñònh. Vì sao? Vì coù nhieàu saùt- na, neân khoâng bieát sinh ôû saùt-na naøo? duyeân Thöù ñeä cuõng khoâng nhaát ñònh. Luùc truï nôi phaùp Theá ñeä nhaát, coù naêm söï: Ñònh, ñòa, caên, haønh vaø thöù lôùp saùt-na. Ñoù goïi laø soá nhaát ñònh, söï töôùng thì khoâng nhaát ñònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp döïa vaøo phaùp tröôùc, noái tieáp nhau sinh thì seõ khoâng caàn thöù lôùp duyeân. Cuõng nhö vaät theå beân ngoaøi khoâng coù thöù lôùp duyeân, chæ döïa vaøo söï noái tieáp cuûa phaùp tröôùc maø sinh, nhö maàm döïa vaøo söï noái tieáp cuûa haït gioáng tröôùc maø ñöôïc sinh, cho ñeán quaû, döïa vaøo söï noái tieáp nhau cuûa hoa tröôùc maø sinh. Phaùp noäi cuõng theá, khoâng nhôø vaøo thöù lôùp duyeân, chæ döïa vaøo söï noái tieáp nhau cuûa phaùp tröôùc maø sinh. Khoå phaùp nhaãn vì nöông vaøo phaùp Theá ñeä nhaát, neân noái tieáp nhau

sinh. Phaùp khaùc cho ñeán taän trí, vì khoâng döïa vaøo phaùp Theá ñeä nhaát neân khoâng sinh. Ñònh Kim cöông duï cuõng neân hieåu nhö theá. Tuy nhieân, phaùp cuûa ñôøi vò lai thuoäc veà hieän taïi. Neáu hoøa hôïp vôùi hieän taïi thì sinh. Neáu khoâng hoøa hôïp, thì seõ khoâng sinh. Sau phaùp Theá ñeä nhaát maø coù theå sinh tu ñaïo, thì khoâng coù vieäc naày. Vì chæ ñeå phaân bieät, giaû thieát chính phaùp Theá ñeä nhaát hoøa hôïp vôùi tu ñaïo, thì baáy giôø sinh. Do khoâng hoøa hôïp vôùi tu ñaïo töùc laø khoâng sinh. Khoå phaùp nhaãn nhö theá, vì thuoäc veà phaùp Theá ñeä nhaát, neân sinh. Phaùp khaùc cho ñeán taän trí, vì khoâng thuoäc veà phaùp Theá ñeä nhaát, neân khoâng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Trong ñôøi vò lai coù thöù lôùp duyeân. Hoûi: Neáu ôû ñôøi vò lai coù thöù lôùp duyeân, thì caùc phaùp leõ ra truï theo thöù lôùp? Ñaùp: Trong ñôøi vò lai coù nghóa cuûa thöù lôùp duyeân, khoâng coù cö truù theo thöù lôùp, Phaùp cuûa ñôøi vò lai, phaûi töø nôi thöù lôùp duyeân naøo? Söï sinh ñaõ nhaát ñònh, nhöng laïi khoâng ôû theo thöù lôùp. Veà sau, neáu khi sinh

töø duyeân naøo sinh cuõng nhaát ñònh, truï theo thöù lôùp cuõng nhaát ñònh, gioáng nhö soá ñoâng Tyø-kheo ôû xen laãn trong moät truù xöù, soá tuoåi haï ñaõ nhaát ñònh, nhöng lieät keâ haøng lôùp thì khoâng nhaát ñònh. Veà sau, khi ñaõ cö truù theo thöù lôùp, soá tuoåi haï cuõng nhaát ñònh, lieät keâ haøng lôùp cuõng seõ nhaát ñònh. Phaùp nhö theá luùc chöa sinh phaûi thuoäc veà duyeân naøo? Sinh ñaõ nhaát ñònh, cö truù theo thöù lôùp thì khoâng nhaát ñònh. Veà sau, neáu luùc sinh töø duyeân sinh cuõng nhaát ñònh, truï theo thöù lôùp cuõng nhaát ñònh. Hoûi: Neáu vaäy tu chaùnh phöông tieän töùc seõ khoâng coù coâng duïng, cuõng khoâng coù giaûi thoaùt, Nieát-baøn? Ñaùp: Theo thöù lôùp cuûa nhaát taâm, löõïc noùi coù hai thöù taâm seõ sinh, goïi laø ñoù laø thieän vôùi nhieãm oâ. Neáu tu chaùnh phöông tieän, taâm thieän töùc seõ sinh, nhieãm oâ khoâng sinh. Neáu haønh theo taø phöông tieän thì taâm nhieãm oââ seõ sinh töùc khaéc, taâmThieän khoâng sinh. Nhö moät haït gioáng, veà sau seõ sinh hai thöù goïi laø maàm vôùi söï hö muïc. Neáu gaëp nhaân duyeân moïc maàm thì naûy ra maàm. Neáu gaëp phaûi nhaân duyeân hö muïc thì sinh ra hieän traïng tan raõ muïc naùt. Moät taâm, theo thöù lôùp sinh hai thöù taâm cuõng gioáng nhö theá. Lôøi bình: Neân laäp ra thuyeát nhö vaày: Trong ñôøi vò lai khoâng coù thöù lôùp duyeân. Vì sao? Vì thöù lôùp duyeân laø phaùp truï theo thöù lôùp. Trong ñôøi vò lai seõ khoâng coù cö truù theo thöù lôùp. duyeân Thöù ñeä laø phaùp khoâng roái loaïn, phaùp cuûa ñôøi vò lai thì roái loaïn.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 139

Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu ñôøi vò lai coù thöù lôùp duyeân, thì ngöôøi tu thieän neân thöôøng tu thieän, khoâng neân laøm aùc. Coøn neáu khi laøm vieäc aùc, leõ ra phaûi thöôøng taïo ñieàu aùc, khoâng neân tu thieän. Nay hieän thaáy Ñeà-baø- ñaït-ña, voán muoán tu thieän maø veà sau laïi laøm aùc. Öông-quaät- ma-la chòu aûnh höôûng cuûa ngöôøi aùc, tröôùc ñònh laøm ñieàu aùc, veà sau laïi tu thieän. Do nhöõng nhaân duyeân nhö theá v.v..., neân bieát ñöôïc ôû ñôøi vò lai khoâng coù thöù lôùp duyeân. Hoûi: Vì sao saéc phaùp khoâng coù thöù ñeä duyeân? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp nhaát ñònh coù choã nöông, nhaát ñònh coù vieäc thöïc haønh, nhaát ñònh coù sôû duyeân thì neân coù thöù lôùp duyeân. Saéc phaùp khoâng coù choã nöông, khoâng coù vieäc thöïc haønh, khoâng coù sôû duyeân, cho neân khoâng coù thöù ñeä duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø töông öng, coù choã döïa, coù vieäc thöïc haønh, coù theá duïng, coù sôû duyeân, thì neân coù thöù lôùp duyeân. Saéc phaùp laø baát töông öng, khoâng coù choã döïa, khoâng coù haønh, khoâng coù theá duïng, khoâng duyeân, neân khoâng coù thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: duyeân Thöù ñeä laø phaùp truï theo thöù lôùp. Saéc chaúng phaûi phaùp truï theo thöù lôùp, duø laø hai vaïn kieáp, hoaëc boán vaïn kieáp, hoaëc saùu vaïn kieáp, taùm vaïn kieáp, ñeàu döùt baët. Laïi coù ngöôøi noùi: luùc thöù ñeä duyeân hieän ôû tröôùc thì khoâng roái loaïn. Saéc phaùp khi hieän ôû tröôùc thì roái loaïn. Neáu khôûi cuøng luùc, saéc leä thuoäc coõi Duïc, coõi Saéc hieän ôû tröôùc. Saéc leä thuoäc, khoâng thuoäc veà coõi Duïc hieän ôû tröôùc. Saéc leä thuoäc, khoâng thuoäc veà coõi Saéc hieän ôû tröôùc. Cho neân, Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Saéc taêng ích coõi Duïc chöa dieät, saéc taêng ích coõi Saéc ñaõ sinh. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: chuùt

ít saéc Voâ giaùn, sinh nhieàu saéc, nhieàu saéc Voâ giaùn, sinh ra chuùt ít saéc. Chuùt ít saéc Voâ giaùn kia sinh ra nhieàu saéc, nghóa laø nhö trong hö khoâng, coù moät chuùt maây maø sinh ra nhieàu. Nhö haït gioáng nhoû tí, sinh ra caây to. Nhö tieåu Ca-la- la, veà sau thaønh ngöôøi lôùn. Nhieàu saéc Voâ giaùn, sinh ít saéc, nghóa laø ví nhö ñoát ñoáng coû to, veà sau chæ sinh ra moät chuùt tro. Vì moät ít saéc Voâ giaùn, sinh ra nhieàu saéc, Nhieàu saéc Voâ giaùn, sinh ra moät chuùt saéc, neân khoâng coù thöù lôùp duyeân. Hoûi: Nhö Voâ giaùn cuûa moät ít phaùp taâm sôû, sinh ra nhieàu, Voâ giaùn nhieàu sinh ít. Söï vieäc aáy theá naøo? Ñaùp: Nhö ñòa khoâng giaùc, khoâng quaùn, keá sinh khoâng giaùc, coù quaùn, keá sinh coù giaùc, coù quaùn. Nhö ôû ñoù goïi laø chuùt ít Voâ giaùn sinh nhieàu. Nhö ñòa coù giaùc, coù quaùn, sinh khoâng giaùc, coù quaùn. Keá laø sinh

khoâng giaùc, khoâng quaùn. Nhö ôû ñoù goïi laø nhieàu Voâ giaùn sinh ít. Ñaùp: Khoâng neân laáy ñòa nhaát ñònh, neân laáy soá phaùp nhaát ñònh. Neáu moät thoï theo thöù lôùp sinh hai thoï, neáu hai thoï theo thöù lôùp sinh moät thoï, thì coù loãi nhö treân. Do baát sinh, neân khoâng coù loãi nhö treân. Hoûi: Vì sao taâm baát töông haønh khoâng coù thöù lôùp duyeân? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp nhaát ñònh coù choã nöông, nhaát ñònh coù ñoái töôïng hieän haønh, nhaát ñònh coù sôû duyeân thì coù thöù lôùp duyeân. Taâm baát töông öng haønh thì khoâng nhö vaäy. Saéc phaùp leä thuoäc ba coõi. Taâm baát töông öng haønh leä thuoäc ba coõi. Nhöõng caùi khaùc nhö saéc phaùp ôû treân ñaõ noùi. Hoûi: Vì sao noùi ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän laø thöù lôùp cuûa taâm, khoâng noùi trôøi Voâ töôûng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Cuõng neân noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát ñaây laø lôøi chöa troïn veïn. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu duïng coâng khoù ñöôïc thì noùi, khoâng duïng coâng khoâng khoù ñöôïc thì khoâng noùi. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu laø thieän thì noùi, vì phaùp kia laø voâ kyù neân khoâng noùi. Hoûi: Vì sao ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi thöù lôùp duyeân? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp coù theå sinh taâm, coù theå taêng ích, taâm coù theå nhaän laáy taâm laø thöù lôùp duyeân. Luùc ñònh kia sinh, taâm truï, taâm chöôùng ngai, taâm sai khieán khoâng noái tieáp nhau, vì cho neân khoâng laøm thöù lôùp duyeân. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñònh ñaây laø haønh xöù cuûa taâm döùt tröø, taâm ngaên, laø phaùp baát töông öng khoâng coù theá duïng, vì cho neân khoâng laøm thöù lôùp duyeân. Hoûi: Taâm nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän, taâm xuaát ñònh, laø thöù lôùp cuûa taâm, khoaûng giöõa coù nhöõng ngaàn aáy ñònh noái tieáp nhau. Theá naøo laø thöù lôùp? Ñaùp: Vì trong aáy khoâng coù taâm khaùc, neân ñöôïc goïi laø thöù lôùp, gioáng nhö coù hai ngöôøi, moät ñi tröôùc, moät ôû sau ñeán. Ngöôøi khaùc hoûi ngöôøi ñeán sau kia: OÂng ñeán cuøng vôùi ai? Ngöôøi kia ñaùp: Cuøng vôùi ngöôøi teân aáy keá sau maø ñeán, giöõa hai ngöôøi kia, duø coù caùc vaät, thoân xoùm, caây coái, suùc sinh v.v..., nhöng vì khoâng ngöôøi naøo khaùc, neân noùi laø thöù lôùp. Cuõng theá, giöõa hai taâm kia duø laø roäng, xa, nhöng vì khoâng coù taâm khaùc neân ñöôïc goïi laø thöù lôùp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 141

Hoûi: Caùc phaùp laø thöù lôùp cuûa taâm cuõng laø Voâ giaùn phaûi khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù tröôøng hôïp laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm, coù khi laø Voâ giaùn cuûa taâm, chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, coù khi vöøa laø thöù lôùp cuûa taâm, vöøa laø Voâ giaùn cuûa taâm, coù khi chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, cuõng chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm. Laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm, nghóa laø tröø saùt- na ñaàu tieân cuûa ñònh vaø coù taâm phaùp khaùc, caùc ñònh khaùc vaø taâm xuaát ñònh, ñoù goïi laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm. Laø Voâ giaùn cuûa taâm, chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, nghóa laø Saùt- na ñaàu tieân cuûa ñònh vaø coù taâm phaùp khaùc, sinh, truï, voâ thöôøng. Ñoù goïi laø Voâ giaùn cuûa taâm, chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm. Vöøa laø thöù lôùp cuûa taâm, vöøa laø Voâ giaùn cuûa taâm, nghóa laø saùt-na ñaàu tieân cuûa ñònh coù caùc taâm phaùp khaùc. Ñoù goïi laø thöù lôùp cuûa taâm, cuõng laø Voâ giaùn cuûa taâm. Khoâng phaûi laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm, nghóa laø tröø saùt-na ban ñaàu cuûa ñònh vaø coù taâm phaùp khaùc, sinh, truï, voâ thöôøng, caùc saùt-na cuûa ñònh khaùc vaø taâm xuaát ñònh: sinh, truï, voâ thöôøng. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa taâm. Hoûi: Caùc thöù lôùp cuûa taâm naày cuõng laø Voâ giaùn cuûa ñònh phaûi chaêng? Ñaùp: Neân coù boán tröôøng hôïp: 1. Laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa ñònh, nghóa laø Saùt- na ñaàu tieân cuûa ñònh, nhöõng luùc coù taâm khaùc. Ñoù goïi laø thöù lôùp cuûa taâm, chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa ñònh. 2. Laø Voâ giaùn cuûa ñònh, chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, nghóa laø tröø saùt-na ban ñaàu cuûa ñònh vaø phaùp coù taâm khaùc, sinh, truï, voâ thöôøng, caùc ñònh khaùc cuøng sinh, truï, voâ thöôøng cuûa taâm xuaát ñònh. Ñoù goïi laø Voâ giaùn cuûa ñònh, chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm. 3. Laø thöù lôùp cuûa taâm, cuõng laø Voâ giaùn cuûa ñònh, nghóa laø tröø saùt-na ban ñaàu cuûa ñònh vaø phaùp coù taâm khaùc, caùc ñònh khaùc cuøng taâm xuaát ñònh. Ñoù goïi laø thöù lôùp cuûa taâm, cuõng laø Voâ giaùn cuûa ñònh. 4. Chaúng phaûi thöù lôùp cuûa taâm, cuõng chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa ñònh, nghóa laø Saùt-na ñaàu tieân cuûa ñònh, sinh, truï, voâ thöôøng vaø coù sinh, truï, voâ thöôøng cuûa taâm khaùc. Ñoù goïi laø chaúng phaûi thöù lôùp cuûa höõu taâm, cuõng chaúng phaûi Voâ giaùn cuûa ñònh. Quaùn coù ba thöù: 1. Quaùn töôùng rieâng. 2. Quaùn töôùng chung.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 142

3. Quaùn töôùng hö. Quaùn töôùng rieâng, nghóa laø quaùn saéc laø töôùng cuûa saéc, cho ñeán quaùn thöùc laø töôùng cuûa thöùc. Quaùn ñòa laø töôùng cöùng chaéc, cho ñeán quaùn phong laø töôùng ñoäng. Ñoù goïi laø quaùn töôùng rieâng. Quaùn töôùng chung, nghóa laø quaùn möôøi saùu haønh Thaùnh, ñoù goïi laø quaùn töôùng chung. Quaùn töôùng hö, nghóa laø baát tònh, an ban, voâ löôïng tröø nhaäp giaûi thoaùt, Nhaát thieát xöù. Ñoù goïi laø quaùn töôùng hö. Hoûi: Trong ba thöù quaùn naày, theo thöù lôùp quaùn naøo coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Khi xuaát Thaùnh ñaïo, quaùn

naøo hieän ra ôû tröôùc nhaát? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khi nhaäp Thaùnh ñaïo caû ba thöù ñeàu coù theå nhaäp. Khi xuaát Thaùnh ñaïo, ba thöù ñeàu bieåu hieän ôû tröôùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Quaùn töôùng chung coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo, luùc xuaát Thaùnh ñaïo, caû ba thöù ñeàu hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu quaùn töôùng hö khoâng chaúng nhaäp Thaùnh ñaïo, laøm sao hieåu ñöôïc kinh naày. Nhö noùi: Quaùn baát tònh, keá laø tu nieäm giaùc yù? Ñaùp: Ñaây laø noùi söï xoay vaàn laøm nhaân cho nhau nhö phaùp chaùu con. Hoûi: Vieäc naày theá naøo? Ñaùp: Tröôùc duøng quaùn baát tònh kheùo ñieàu phuïc taâm, khieán taâm ngöøng nghæ, theå hieän söï ngay thaúng, meàm moûng ñeå taâm ñöôïc töï taïi. Sau ñoù, quaùn töôùng chung hieän ra ôû tröôùc, coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Laïi coù ngöôøi noùi: Quaùn töôùng chung hieän ra ôû tröôùc thì coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Khi xuaát Thaùnh ñaïo cuõng quaùn töôùng chung maø hieän ra ôû tröôùc. Hoûi: Neáu vaäy nghóa laø khi xuaát Thaùnh ñaïo, neáu döïa vaøo thieàn Vò chí, hoaëc döïa vaøo Sô thieàn, hoaëc döïa vaøo thieàn trung gian, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, töùc quaùn töôùng chung coõi Duïc hieän ra ôû tröôùc, coù theå ñöôïc nhö theá. Neáu döïa vaøo Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì ngöôøi kia seõ khoâng quaùn töôùng chung coõi Duïc. Vì sao? Vì raát xa. Laïi khoâng ñöôïc quaùn töôùng chung, tröø caên thieän ñaït phaàn. Vì sao? Vì sau Thaùnh ñaïo, khoâng theå khôûi laïi ñeå hieän ra ôû tröôùc. Hoûi: Khi xuaát Thaùnh ñaïo, vì khôûi quaùn töôùng chung naøo hieän ra ôû tröôùc? Ñaùp: ÔÛ trung gian cuûa Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, tu quaùn töôùng chung, ñoù laø caùc haønh voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, Nieát-baøn, vaéng laëng. Khi xuaát Thaùnh ñaïo, quaùn naày hieän ra ôû tröôùc. Lôøi bình: Khoâng neân noùi lôøi naày, noùi nhö tröôùc laø toát!

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 143

Coõi Duïc coù ba thöù quaùn, ñoù laø vaên tueä, tö tueä vaø sinh ñaéc tueä. Coõi Saéc coù ba: Vaên tueä, tu tueä, sinh ñaéc tueä. Coõi Voâ saéc coù hai thöù: Tu tueä, sinh ñaéc tueä. Hoûi: Coõi Duïc coù ba thöù quaùn tueä, tueä naøo ñöôïc hieän ra ôû tröôùc, coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo? Ñaùp: Quaùn tö tueä coõi Duïc, hieän ôû tröôùc, coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Luùc xuaát Thaùnh ñaïo, ba thöù quaùn hieän ôû tröôùc. Coõi Saéc quaùn tu tueä hieän ôû tröôùc, coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Luùc xuaát Thaùnh ñaïo, coù hai thöù quaùn laø Vaên, tu tueä hieän ôû tröôùc, chaúng phaûi sinh ñaéc tueä. Coõi Voâ saéc quaùn Tu tueä hieän ra ôû tröôùc, coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Luùc xuaát Thaùnh ñaïo cuõng quaùn Tu tueä hieän ra ôû tröôùc, chaúng phaûi sinh ñaéc tueä. Hoûi: Vì sao khi xuaát Thaùnh ñaïo, sinh ñaéc tueä coõi Duïc hieän ra ôû tröôùc. Coøn ôû coõi Saéc, Voâ saéc thì khoâng coù? Ñaùp: Vì sinh ñaéc tueä coõi Duïc beùn nhaïy, coøn ôû coõi Saéc, Voâ saéc thì khoâng maïnh meõ, nhaïy beùn. Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí, ñöôïc quaû A- la- haùn, luùc xuaát Thaùnh ñaïo, laïi khôûi ñòa Vò chí vaø taâm coõi Duïc. Neáu döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù, ñaéc quaû A-la-haùn, khi xuaát Thaùnh ñaïo, seõ khôûi laïi Voâ sôû höõu xöù vaø taâm cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu döïa vaøo ñòa khaùc, ñöôïc quaû A-la-haùn, khi xuaát Thaùnh ñaïo, thì seõ khôûi taâm cuûa ñòa ñoù. Sô thieàn coù ba thöù: Vò, tònh, voâ laäu, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù cuõng coù ba thöù. Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù hai thöù: Vò,

tònh. Vò töông öng thöù lôùp sinh. Vò töông öng vaø tònh khoâng sinh. Tònh voâ laäu coù ba thöù: Hai thöù tònh voâ laäu vaø voâ laäu khoâng sinh vò tònh. Sô thieàn coù boán thöù: 1. Phaàn coù thoái lui. 2. Phaàn truï. 3. Phaàn thaéng tieán. 4. Phaàn ñaït. Cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù cuõng coù boán thöù: 1. Phaàn thoái lui. 2. Phaàn thoái lui theo thöù lôùp sinh. 3. Phaàn sinh, truï. 4. Phaàn khoâng sinh thaéng tieán, khoâng sinh phaàn ñaït. Phaàn truï, theo thöù lôùp sinh phaàn truï, sinh phaàn thoái lui, sinh phaàn thaéng tieán, khoâng sinh phaàn ñaït. Phaàn thaéng tieán, theo thöù lôùp sinh phaàn thaéng tieán, sinh phaàn truï,

sinh phaàn ñaït, khoâng sinh phaàn thoái lui. Phaàn ñaït, theo thöù lôùp sinh phaàn ñaït, sinh phaàn thaéng tieán, khoâng sinh phaàn truï vaø phaàn thoái lui. Laïi coù ngöôøi noùi: Phaàn thoái lui, theo thöù lôùp sinh ba thöù. Khoâng sinh phaàn ñaït. Phaàn truï vaø phaàn thaéng tieán ñeàu sinh boán thöù. Phaàn ñaït, theo thöù lôùp sinh ba thöù, tröø phaàn thoái lui. Hoûi: Neáu sinh ôû ñòa Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn, muoán nhaäp Sô thieàn, thöùc hieän ra ôû tröôùc, coù bao nhieâu thöù quaùn hieän ra ôû tröôùc? Ñaùp: Tuøy theo ñòa sôû truï, ngöôøi chöa lìa duïc coù ba thöù quaùn hieän ra ôû tröôùc, ñoù laø thieän, nhieãm oâ, voâ kyù khoâng aån moät. Khi xuaát quaùn cuõng coù ba thöù hieän tröôùc. Neáu ñaõ lìa duïc thì coù hai thöù. Coù möôøi hai thöù taâm: Heä thuoäc coõi Duïc coù boán thöù: Thieän, baát thieän, voâ kyù aån moät vaø voâ kyù khoâng aån moät. Leä thuoäc coõi Saéc coù ba thöù: Thieän, voâ kyù aån moät, voâ kyù khoâng aån moät. Leä thuoäc coõi Voâ saéc cuõng coù ba thöù. Voâ laäu coù hai taâm: Taâm Hoïc, Voâ hoïc. Hoûi: Taâm thieän thuoäc veà coõi Duïc theo thöù lôùp sinh coù bao nhieâu taâm, laïi töø bao nhieâu taâm theo thöù lôùp sinh, cho ñeán taâm Voâ hoïc theo thöù lôùp sinh coù bao nhieâu taâm laïi töø bao nhieâu taâm sinh? Ñaùp: Taâm thieän thuoäc veà coõi Duïc, theo thöù lôùp sinh chín taâm. Heä thuoäc coõi Duïc coù boán. Heä thuoäc coõi Saéc coù hai laø: Thieän vaø voâ kyù aån moät. Heä thuoäc coõi Voâ saéc coù moät laø voâ kyù aån moät. Vaø taâm Hoïc, Voâ hoïc, taâm naày cuõng töø taùm taâm theo thöù lôùp sinh: Heä thuoäc coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai laø thieän, voâ kyù aån moät. Hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm baát thieän theo thöù lôùp sinh. Boán taâm coõi Duïc cuõng töø möôøi taâm, theo thöù lôùp sinh: Heä thuoäc coõi Duïc coù boán. Heä thuoäc coõi Saéc coù ba. Heä thuoäc coõi Voâ Saéc coù ba. Taâm voâ kyù aån moät cuõng gioáng nhö theá. Taâm voâ kyù khoâng aån moät thuoäc coõi Duïc, theo thöù lôùp sinh baûy taâm, coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai (Thieän, voâ kyù aån moät, coõi Voâ saéc coù moät (voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø naêm taâm theo thöù lôùp sinh: coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù moät laø taâm thieän. Taâm thieän thuoäc veà coõi Saéc theo thöù lôùp sinh möôøi moät taâm, töùc trong möôøi hai taâm tröø taâm voâ kyù khoâng aån moät thuoäc veà coõi Voâ saéc, thöù lôùp khaùc coù theå sinh. Taâm naày laïi töø chín taâm sinh: Töï ñòa coù ba. Coõi Duïc coù hai laø thieän, voâ kyù khoâng aån moät. Coõi Voâ Saéc coù hai laø thieän, voâ kyù aån moät vaø hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm voâ kyù aån moät thuoäc veà coõi Saéc, theo thöù lôùp sinh saùu taâm:

thuoäc veà coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù ba, tröø taâm voâ kyù khoâng aån moät. Taâm naày cuõng töø taùm taâm theo thöù lôùp sinh: coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø thieän, voâ kyù khoâng aån moät, coõi Voâ Saéc coù ba. Taâm voâ kyù khoâng aån moät thuoäc veà coõi Saéc theo thöù lôùp sinh saùu taâm: coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän, voâ kyù aån moät, coõi Voâ saéc coù moät laø voâ kyù aån moät. Taâm naày laïi töø ba taâm theo thöù lôùp sinh. Taâm thieän coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh chín taâm: Coõi Voâ Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän vaø voâ kyù aån moät, thuoäc veà coõi Saéc coù hai laø thieän, voâ kyù aån moät vaø hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø saùu taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Voâ Saéc coù ba, coõi Saéc coù moät (taâm thieän) vaø taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm voâ kyù aån moät thuoäc veà coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh baûy taâm: Coõi Voâ Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän, voâ kyù aån moät, coõi Saéc coù hai laø thieän, voâ kyù aån moät. Taâm naày cuõng töø baûy taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Voâ Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø thieän, voâ kyù khoâng aån moät, coõi Saéc coù hai laø thieän, voâ kyù khoâng aån moät. Taâm voâ kyù khoâng aån moät thuoäc veà coõi Voâ saéc, theo thöù lôùp sinh saùu taâm: Coõi Voâ Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän, voâ kyù aån moät, coõi Saéc coù moät laø voâ kyù aån moät. Taâm naày cuõng töø ba taâm coõi Voâ saéc, theo thöù lôùp sinh. Taâm Hoïc theo thöù lôùp sinh naêm taâm. Thieän coõi Duïc, thieän coõi Saéc, thieän coõi Voâ saéc, cuøng taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø boán taâm theo thöù lôùp sinh: Thieän coõi Duïc, thieän coõi Saéc vaø thieän coõi Voâ saéc cuøng taâm Hoïc. Taâm Voâ hoïc theo thöù lôùp sinh boán taâm: Thieän coõi Duïc, thieän coõi Saéc, thieän coõi Voâ saéc vaø taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø naêm taâm sinh: thieän coõi Duïc, thieän coõi Saéc, thieän coõi Voâ saéc vaø taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Chín, taùm, boán, vaø möôøi Baûy, naêm, phaûi bieát Duïc Möôøi moät, chín, saùu, taùm Saùu, ba neân bieát saéc. Chín, saùu, baûy cuõng baûy Saùu, ba, bieát Voâ saéc Naêm, boán cuõng boán, naêm Neân bieát, Hoïc, Voâ hoïc. Coù hai möôi thöù taâm: Coõi Duïc coù taùm taâm: Taâm thieän phöông tieän

(gia haïnh), taâm thieän sinh ñaéc, taâm baát thieän, taâm voâ kyù aån moät, taâm oai nghi, taâm coâng xaûo, taâm baùo vaø taâm thoâng quaû. Coõi Saéc coù saùu taâm: Taâm thieän phöông tieän, taâm thieän sinh ñaéc, taâm voâ kyù aån moät, taâm oai nghi, taâm baùo vaø taâm thoâng quaû. Coõi Voâ saéc coù boán taâm: Taâm thieän phöông tieän, taâm sinh ñaéc thieän, taâm voâ kyù aån moät vaø taâm baùo. Voâ laäu coù hai taâm: Hoïc, Voâ hoïc. Hoûi: Taâm thieän phöông tieän coõi Duïc, theo thöù lôùp sinh bao nhieâu taâm, cuõng töø bao nhieâu taâm theo thöù lôùp sinh? Cho ñeán taâm Voâ hoïc, theo thöù lôùp sinh bao nhieâu taâm, cuõng töø bao nhieâu taâm sinh? Ñaùp: Taâm thieän phöông tieän coõi Duïc, theo thöù lôùp sinh möôøi taâm: Coõi Duïc coù baûy, tröø taâm thoâng quaû, coõi Saéc coù moät (Taâm thieän phöông tieän) cuøng taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø taùm taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi

Duïc coù boán: Thieän phöông tieän, sinh ñaéc thieän, baát thieän, voâ kyù aån moät. Coõi Saéc coù hai: Thieän phöông tieän, voâ kyù aån moät, cuøng hai taâm Hoïc vaø Voâ hoïc. Taâm thieän sinh ñaéc coõi Duïc theo thöù lôùp sinh chín taâm: Coõi Duïc coù baûy, tröø taâm thoâng quaû, cuøng taâm aån moät voâ kyù thuoäc coõi Saéc, taâm voâ kyù aån moät thuoäc coõi Voâ saéc. Taâm naày cuõng töø möôøi moät taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Duïc coù baûy, tröø taâm thoâng quaû. Coõi Saéc coù hai (Thieän phöông tieän vaø voâ kyù aån moät, cuøng hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm baát thieän theo thöù lôùp sinh baûy taâm, coõi Duïc, tröø taâm thoâng quaû. Taâm naày cuõng töø möôøi boán taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Duïc coù baûy, tröø taâm thoâng quaû. Coõi Saéc boán (Thieän sinh ñaéc, voâ kyù aån moät, baùo, oai nghi). Coõi Voâ saéc coù ba, tröø thieän phöông tieän, taâm voâ kyù aån moät cuõng gioáng nhö theá. Taâm oai nghi coõi Duïc theo thöù lôùp sinh taùm taâm: coõi Duïc coù saùu, tröø thieän phöông tieän, taâm thoâng quaû. Coõi Saéc coù moät laø taâm voâ kyù aån moät. Coõi Voâ saéc coù moät laø taâm voâ kyù aån moät. Taâm naày cuõng töø baûy taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Duïc coù baûy, tröø taâm thoâng quaû. Taâm baùo cuõng gioáng nhö theá. Taâm coâng xaûo theo thöù lôùp sinh saùu taâm, tröø taâm thieän phöông tieän vaø taâm thoâng quaû. Taâm naày cuõng töø baûy taâm theo thöù lôùp sinh, laø baûy taâm coõi Duïc, tröø taâm thoâng quaû. Taâm thoâng quaû coõi Duïc theo thöù lôùp sinh hai taâm: taâm thoâng quaû coõi Duïc vaø taâm thieän phöông tieän coõi Saéc. Taâm naày cuõng töø hai taâm theo thöù lôùp sinh: Taâm thoâng quaû coõi Duïc taâm thieän phöông tieän coõi Saéc. Taâm thieän phöông tieän coõi Saéc theo thöù lôùp sinh möôøi hai taâm:

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 147

Coõi Saéc coù saùu, coõi Duïc ba (Thieän phöông tieän, thieän sinh ñaéc vaø taâm thoâng quaû), coõi Voâ saéc coù moät (Thieän phöông tieän), cuøng hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø möôøi taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Saéc coù boán, tröø taâm oai nghi, taâm baùo, coõi Duïc coù hai laø thieän phöông tieän vaø taâm thoâng quaû. Coõi Voâ saéc coù hai: Thieän phöông tieän, voâ kyù aån moät, cuøng hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm thieän sinh ñaéc coõi Saéc theo thöù lôùp sinh taùm taâm: Coõi Saéc naêm, tröø taâm thoâng quaû. Coõi Duïc coù hai (Taâm baát thieän, voâ kyù aån moät). Coõi Voâ saéc coù moät (Taâm voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø naêm taâm coõi Saéc theo thöù lôùp sinh, tröø taâm thoâng quaû. Taâm voâ kyù aån moät coõi Saéc theo thöù lôùp sinh chín taâm: Coõi Saéc coù naêm, tröø taâm thoâng quaû, coõi Duïc coù boán. (Taâm thieän phöông tieän, thieän sinh ñaéc, baát thieän, voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø möôøi moät taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Saéc naêm, tröø taâm thoâng quaû, coõi Duïc ba (Taâm thieän sinh ñaéc, oai nghi, baùo). Coõi Voâ Saéc coù ba, tröø thieän phöông tieän. Taâm oai nghi coõi Saéc theo thöù lôùp sinh baûy taâm: Coõi Saéc boán, tröø thieän phöông tieän, taâm thoâng quaû. Coõi Duïc coù hai (Taâm baát thieän, voâ kyù aån moät). Coõi Voâ saéc coù moät laø taâm voâ kyù aån moät. Taâm naày cuõng töø naêm taâm theo thöù lôùp sinh, naêm taâm coõi Saéc, tröø taâm thoâng quaû, taâm baùo cuõng gioáng nhö theá. Taâm thoâng quaû coõi Saéc theo thöù lôùp sinh hai taâm coõi Saéc (Taâm thoâng quaû vaø thieän

phöông tieän). Taâm naày cuõng töø hai taâm theo thöù lôùp sinh, laø hai taâm thuoäc coõi Saéc: Taâm thieän phöông tieän vaø taâm thoâng quaû. Taâm thieän phöông tieän coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh baûy taâm: Coõi Voâ saéc coù boán, coõi Saéc coù moät (Taâm thieän phöông tieän), cuøng hai taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø saùu taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Voâ Saéc coù ba, tröø taâm baùo, coõi Saéc coù moät (Taâm thieän phöông tieän) vaø hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Taâm thieäân sinh ñaéc coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh baûy taâm: Coõi Voâ saéc boán, coõi Duïc coù hai (Taâm baát thieän vaø voâ kyù aån moät), coõi Saéc coù moät (Taâm voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø boán taâm coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh. Taâm voâ kyù aån moät coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh taùm taâm: Coõi Voâ saéc coù boán, coõi Duïc coù hai (Baát thieän, voâ kyù aån moät), coõi Saéc coù hai (Taâm thieän phöông tieän vaø voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø möôøi taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Voâ saéc boán, coõi Duïc ba (Taâm thieän sinh ñaéc, oai nghi vaø taâm baùo), coõi Saéc coù ba (Taâm thieän sinh ñaéc, oai nghi vaø baùo).

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 148

Taâm baùo coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh saùu taâm: Coõi Voâ Saéc coù ba, tröø thieän phöông tieän, coõi Duïc coù hai (Baát thieän, voâ kyù aån moät), coõi Saéc coù moät (Taâm voâ kyù aån moät). Taâm naày cuõng töø boán taâm coõi Voâ saéc theo thöù lôùp sinh. Taâm Hoïc theo thöù lôùp sinh saùu taâm: coõi Duïc coù hai (Thieän sinh ñaéc vaø thieän phöông tieän), coõi Saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Voâ saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, cuøng hai taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø boán taâm theo thöù lôùp sinh: Coõi Duïc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Voâ saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän vaø taâm Hoïc. Taâm Voâ hoïc theo thöù lôùp sinh naêm taâm: Coõi Duïc coù hai (Taâm thieän phöông tieän vaø taâm thieän sinh ñaéc), coõi Saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Voâ saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän vaø taâm Voâ hoïc. Taâm naày cuõng töø naêm taâm theo thöù lôùp sinh: coõi Duïc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, coõi Voâ saéc coù moät laø taâm thieän phöông tieän, cuøng hai taâm Hoïc vaø Voâ hoïc. Möôøi, taùm, keá sinh chín Möôøi moät sinh ra baûy Möôøi, boán cuõng sinh taùm Baûy, saùu cuøng vôùi baûy. Hai sinh, hai duïc taän Möôøi, hai, möôøi, taùm, naêm Chín, möôøi, moät, baûy, naêm Hai, hai, phaûi bieát saéc. Baûy, saùu, baûy, boán, taùm Möôøi, saùu, boán Voâ saéc Saùu, boán, cuõng naêm, naêm Neân bieát hoïc Voâ hoïc. Vì sao? Vì nhö con ngöôøi thì khoâng theå ñöôïc, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñeå ngaên yù cuûa ngöôøi khaùc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Coù ngöôøi, vì coù ngöôøi neân môùi nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm tröôùc kia. Laïi coù ngöôøi noùi: Taùnh cuûa vaät theå hoøa nhaäp laãn nhau. Hoøa nhaäp vaøo nhau neân Luaän giaû noùi raèng: Taát caû phaùp höõu vi coù hai phaàn: Hoaëc ban ngaøy, hoaëc ban ñeâm. Thôøi gian ban ñeâm thì ngaøy nhaäp vaøo ñeâm. Thôøi gian ban ngaøy thì ñeâm nhaäp vaøo ngaøy. Vì sao? Vì nhö ñeâm, nhöõng vieäc ñaõ laøm ôû ban ngaøy ñöôïc nhôù laïi, vì ban ñeâm nhaäp vaøo ban ngaøy.

Nhö trong ban ngaøy nhöõng gì ñaõ laøm ban ñeâm ñöôïc nhôù laïi, do ban ngaøy nhaäp vaøo ban ñeâm. Cho neân, nhôù laïi ñöôïc nhöõng vieäc mình ñaõ laøm töø tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Taùnh cuûa vaät thay ñoåi vaät, taùnh bieán ñoåi neân Luaän giaû noùi raèng: Ca-la-la ñoåi thay taïo neân A-phuø-ñaø, cho ñeán ngöôøi trung nieân bieán thaønh laõo nieân. Cho neân nhôù laïi ñöôïc vieäc mình ñaõ laøm xöa kia. Nhö caây Baø traù, laù xanh ñoåi thaønh maøu uùa vaøng, taùnh cuûa vaät kia cuõng gioáng nhö theá. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Taùnh cuûa vaät theå laø qua laïi, do qua laïi neân Luaän giaû noùi raèng: Ca-la-la ñeán ôû trong A-phuø-ñaø, cho ñeán noùi roäng. Vì vieäc naày, neân nhôù laïi ñöôïc vieäc mình ñaõ laøm xöa kia. Hoûi: Luaän veà taùnh cuûa vaät theå thay ñoåi vaø luaän veà qua laïi coù gì khaùc nhau khoâng? Ñaùp: Luaän veà taùnh cuûa vaät theå thay ñoåi cho raèng: Ca-la-la bieán ñoåi thaønh A-phuø-ñaø, coøn luaän veà qua laïi cho laø: Ca-la-la ñeán ôû trong A- phuø- ñaø, ñeàu cuøng taêng tröôûng. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Giaùc laø moät taùnh. Giaùc ñaõ nhaän bieát sau, töùc laø giaùc ñaõ taïo ra tröôùc. Hoaëc coù ngöôøi noùi: YÙ giôùi laø thöôøng, vì yù giôùi laø thöôøng, neân nhôù laïi vieäc ñaõ laøm xöa kia. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Coù aám caên baûn, coù aám khaùch. Coâng vieäc cuûa aám khaùch ñaõ laøm, aám caên baûn coù theå bieát. Vì cho neân coù theå nhôù laïi coâng vieäc mình ñaõ laøm tröôùc kia. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Taâm tröôùc ñi ñeán taâm sau, noùi vôùi taâm sau: Ta ñaõ laøm vieäc nhö vaäy, cho neân môùi nhôù laïi vieäc ñaõ laøm. Chö Phaät nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng vaø ñeä töû Phaät khoâng soaïn ra luaän naày, noùi coù con ngöôøi, khoâng noùi taùnh cuûa vaät theå laø hoøa nhaäp vaøo nhau, khoâng noùi taùnh cuûa vaät theå laø bieán ñoåi, khoâng noùi taùnh cuûa vaät theå qua laïi, khoâng noùi taùnh giaùc laø moät, khoâng noùi yù giôùi laø thöôøng, khoâng noùi coù aám caên baûn, aám khaùch, khoâng noùi taâm tröôùc ñeán vôùi taâm sau, nhöng vaãn coù theå nhôù laïi vieäc ñaõ laøm, vieäc naày raát vi teá, saâu xa khoù bieát. Vì muoán chæ roõ phaùp vi teá, saâu xa, khoù bieát ñoù neân soaïn luaän naày. Hoûi: Vì sao chæ noùi nhö con ngöôøi khoâng theå ñöôïc, taâm tröôùc khoâng ñeán vôùi taâm sau, noùi laø ta ñaõ laøm caùc vieäc ñoù, coù theå nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm? Ñaùp: Neân noùi raèng: Vì sao con ngöôøi khoâng theå ñaït ñöôïc, taùnh cuûa vaät theå khoâng nhaäp vaøo nhau, taùnh cuûa vaät theå khoâng thay ñoåi, taùnh

cuûa vaät theå khoâng qua laïi, taùnh giaùc khoâng phaûi moät, yù giôùi khoâng phaûi thöôøng, taùnh aám khoâng coù aám caên baûn, khoâng coù aám khaùch, taâm tröôùc khoâng ñeán vôùi taâm sau, nhöng vaãn coù theå nhôù laïi vieäc ñaõ laøm. Maø ñaõ khoâng noùi, nghóa laø muoán hieän roõ phaàn tröôùc, sau, löôïc boû khoaûng giöõa, khieán cho vaên kinh deã laõnh hoäi. Hoaëc noùi, nhö con ngöôøi khoâng theå ñöôïc, töùc laø nhaèm ngaên yù cuûa phaùi cho laø coù con ngöôøi. Taâm tröôùc khoâng ñeán vôùi taâm sau laø nhaèm ngaên yù cuûa Luaän giaû veà qua laïi. Taâm tröôùc, taâm sau laø nhaèm ngaên yù cuûa caùc Luaän giaû coøn laïi. Ñaùp: Phaùp cuûa chuùng sinh ñaõ ñöôïc taäp trí laøm cho gioáng nhau nhö theá. Hoûi: Tröôùc noùi

khoâng coù con ngöôøi. Nay vì sao laïi noùi chuùng sinh? Ñaùp: Vì muoán cho ñieàu ñaõ noùi thuaän vôùi theå töôùng cuûa phaùp. Vì sao? Vì neáu khoâng noùi chuùng sinh, chæ noùi phaùp, thì phaùp ñoái vôùi nghóa duø thuaän, nhöng vôùi vaên thì baát tieän. Neáu noùi chuùng sinh thì nghóa, vaên ñeàu thuaän. Vì theá cho neân noùi chuùng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Tröôùc laø noùi nghóa thaät, nay laø noùi phaùp chuùng sinh giaû danh, ñaõ ñöôïc taäp trí gioáng nhau nhö theá. Taäp trí laø nghóa quyeát ñònh, laø nghóa tu taäp, laø nghóa töï taïi. Vieäc ñaõ laøm, nghóa laø tuøy boån söï cuûa ngöôøi kia. Boån söï nghóa laø nhö taùnh cuûa ngöôøi kia, nhö theå cuûa ngöôøi kia, nhö töôùng maïo cuûa ngöôøi kia, nhö vaät cuûa ngöôøi kia. Laïi coù ngöôøi noùi: Neân noùi laø nhôù laïi vieäc cuøng laøm tröôùc kia, cuøng laøm laø sao? Laø nhö ñoái töôïng tröôùc kia ñaõ töøng thaáy, ñaõ töøng traûi qua. Laïi coù ngöôøi noùi: Neân noùi laø nhôù laïi vieäc ñaõ laøm, vieäc ñaõ laøm laø sao? Laø tuøy theo hình saéc voán coù. Vì muoán noùi veà nghóa nhôù laïi vieäc ñaõ laøm, neân soaïn luaän naày. Duï nhö ngöôøi coù theå ghi cheùp, cho ñeán noùi roäng. Nhö ngöôøi coù theå ghi cheùp khoâng ñeán choã cuûa ngöôøi cuõng coù theå ghi cheùp, chæ duøng lôøi hoûi: OÂng vieát chöõ gì? Ngöôøi kia cuõng khoâng ñaùp mình ñaõ vieát chöõ naày, nhöng ngöôøi coù theå ghi cheùp ñaõ coù ñöôïc taäp trí naày, neân chöõ mình töï vieát cuõng bieát, chöõ cuûa ngöôøi vieát cuõng bieát, cho ñeán saùch nöôùc ngoaøi ñem tôùi cuõng coù theå ñoïc bieát. Cuõng theá, taâm tröôùc khoâng ñeán taâm sau, nhöng taâm sau vaãn coù theå nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm. Laïi muoán laøm roõ hôn veà nghóa naày, neân laïi neâu thí duï: Nhö hai trí tha taâm xoay vaàn duyeân nhau. Ngöôøi naày cuõng khoâng hoûi ngöôøi kia: OÂng

ñang nghó gì? Ngöôøi kia cuõng khoâng ñaùp: mình ñang nghó veà vieäc aáy, nhöng duø caùch xa ngoaøi traêm do-tuaàn, hai taâm vaãn coù theå bieát nhau. Cuõng theá, taâm tröôùc khoâng ñeán vôùi taâm sau, maø taâm sau vaãn coù theå nhôù laïi vieäc mình ñaõ nghó tröôùc kia. Laïi nöõa, caùc phaùp taâm, taâm sôû ñoái vôùi sôû duyeân thì nhaát ñònh. Hoûi: Vì ñoái vôùi phaùp naøo ñònh, noùi laø ñònh? Vì ñoái vôùi nhaõn nhaäp ñònh, hay vì ñoái vôùi saéc ñònh, hay vì ñoái vôùi Saùt-na ñònh? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi nhaõn nhaäp ñònh chöù khoâng ñoái vôùi saéc ñònh, Saùt-na ñònh. Vì sao? Vì coù raát nhieàu phaùp taâm, taâm sôû chöa sinh. Hoûi: Ñoái vôùi nhaõn nhaäp ñònh laø sao? Ñaùp: Nhö nhaõn thöùc ñoái vôùi saéc ñònh, ngoaøi ra caùc thöùc ñeàu ñònh ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa mình. Neáu maét hoøa hôïp vôùi maøu xanh thì sinh ra nhaän thöùc maøu xanh. Neáu hoøa hôïp vôùi maøu saéc khaùc thì sinh ra nhaän thöùc khaùc. Hoûi: Neáu vaäy thì coù hai taâm: Taâm bieát maøu xanh khaùc vôùi taâm bieát maøu vaøng v.v..., thì laïi traùi vôùi vaên kinh ñaõ noùi veà thaân thöùc. Nhö noùi: Nhaõn thöùc quaù khöù duyeân theo phaùp quaù khöù, duyeân theo phaùp hieän taïi hay duyeân phaùp vò lai? Ñaùp: Duyeân nôi phaùp quaù khöù, khoâng duyeân theo phaùp hieän taïi, vò lai. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñoái vôùi nhaõn nhaäp ñònh, saéc ñònh, ñoái vôùi saùt- na thì khoâng ñònh. Vì sao? Vì raát nhieàu phaùp taâm, taâm sôû chöa sinh. Hoûi: Ñoái vôùi saéc ñònh laø sao? Ñaùp: Neáu duyeân theo saéc xanh thì sinh ra nhaän thöùc xanh, duyeân theo saéc khaùc thì

khoâng sinh. Duyeân vôùi caùc saéc nhö vaøng, v.v... cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Saéc xanh raát nhieàu: naøo laø coäng xanh, caønh xanh, laù xanh, hoa xanh, quaû xanh. Neáu duyeân nhaän bieát coäng xanh, laøm sao khoâng duyeân bieát caønh xanh, laù xanh, hoa xanh, quaû xanh? Lôøi bình: Neân noùi nhö vaày: Ñoái vôùi ba phaùp thì ñònh. Hoûi: Neáu vaäy phaùp taâm, taâm sôû chöa sinh thì nhieàu? Ñaùp: Phaùp chöa sinh nhieàu, thì coù loãi gì? Seõ coù loãi laø ñôøi vò lai, cuoái cuøng khoâng coù choã ôû. Vì tröôùc ñoù ñaõ coù choã ôû. Hoûi: Neáu phaùp taâm, taâm sôû ñoái vôùi duyeân ñònh, thì ñoái vôùi choã nöông coù nhaát ñònh chaêng? Ñaùp: Ñoái vôùi choã nöông cuõng ñònh. Söï vieäc aáy theá naøo? Nhö phaùp taâm, taâm sôû vò lai, ñoái vôùi choã nöông thì xa. Neáu sinh hieän ôû tröôùc thì

ñeàu ñi chung vôùi choã nöông. Neáu dieät thì seõ xa choã nöông. Laïi coù ngöôøi noùi: Taâm, phaùp taâm sôû chöa sinh, ñoái vôùi choã nöông thì caùch xa. Neáu sinh hieän ôû tröôùc thì coù chung, neáu dieät thì dieät chung. Hoûi: Neáu phaùp taâm, taâm sôû ñoái vôùi sôû duyeân, choã nöông laø nhaát ñònh, thì ôû vaøo thôøi gian naøo, phaùp taâm, taâm sôû ñoù coù theå coù sôû duyeân? ÔÛ vaøo luùc sinh hay vaøo luùc dieät? Neáu ôû vaøo luùc sinh thì luùc sinh laø vò lai, laøm sao ôû vò lai maø coù theå coù sôû taùc? Neáu ôû luùc cuûa dieät, dieät laø phaùp suy thoaùi, tan raõ thì laøm sao luùc suy thoaùi, tan raõ, laïi coù theå coù sôû duyeân? Lôøi bình: Neân noùi nhö theá: Luùc dieät, coù theå duyeân chöù chaúng phaûi luùc sinh. Vì sao? Vì phaùp chöa sinh laø vò lai, maø phaùp vò lai thì khoâng theå coù sôû taùc. Coøn luùc dieät ñöôïc goïi laø hieän taïi, maø phaùp hieän taïi thì coù theå coù sôû taùc. Hoûi: Neáu vaäy laøm sao phaùp suy thoaùi, tan raõ coù theå coù sôû taùc? Ñaùp: Taát caû phaùp höõu vi ñeàu nhö vaäy, theå taùnh cuûa chuùng ñeàu yeáu keùm, leä thuoäc vaøo caùc nhaân duyeân, khoâng ñöôïc töï taïi. Neáu phaùp taâm, taâm sôû döïa vaøo söï hoøa hôïp cuûa sôû duyeân, thì coù theå coù sôû duyeân, ñôøi vò lai seõ nöông vaøo caûnh giôùi taùn loaïn. Nhö quaù khöù, vò lai cuõng theá. Hieän taïi thì caùc duyeân hoøa hôïp. Neáu ñang laø hieän taïi thì khoâng theå duyeân caûnh giôùi, töùc laø roát raùo khoâng duyeân theo nghóa caûnh giôùi. Hoûi: Neáu phaùp taâm, taâm sôû ñoái vôùi sôû duyeân, choã nöông ñònh, thì trong luaän naày, vì sao chæ noùi ñeán choã duyeân maø khoâng noùi choã nöông? Ñaùp: Vì ôû ñaây chæ noùi veà vieäc ñöôïc ghi nhôù, neân khoâng noùi choã nöông. Neáu ñaõ coù ñoái töôïng ghi nhôù, taát nhieân laø döïa vaøo sôû duyeân, neân khoâng caàn choã nöông. Nhö moät caûnh giôùi, thì phaàn ñoâng laø sôû duyeân cuûa nhieàu phaùp taâm, taâm sôû. Nhö moät taâm, tröôùc ñaõ duyeân, veà sau nhieàu taâm cuõng duyeân. Gioáõng nhö moät ngöôøi coù traêm ñöùa con. Neáu moät ñöùa con nhôù nghó ñeán cha, thì caùc con coøn laïi cuõng nhôù nghó. Moät caûnh giôùi kia, vì nhieàu sôû duyeân cuûa taâm cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Neáu vieäc ñaõ ñoåi khaùc, vieäc ñaõ nhôù nghó cuõng seõ khaùc. Sao khoâng laøm cho Ñeà-baø-ñaït-ña thay ñoåi? Dieãn-nhaõ-Ñaït-ña coù theå nhôù laïi? Neáu Dieãn-nhaõ- Ñaït-ña ñaõ thay ñoåi thì Ñeà-baø-ñaït-ña coù theå nhôù laïi? (Ñoaïn naày baûn Haùn dòch coù theå ñaõ dòch sai??? Ñoái chieáu nôi baûn Haùn dòch cuûa Phaùp sö Huyeàn Traùng (N0 1545/200, quyeån 12, thì khoâng coù phaàn naày!) Ñaùp:

Thaân cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña coù khaùc. Thaân Dieãn-nhaõ-Ñaït-ña coù khaùc, nhôù laïi vieäc ñaõ laøm, thì thaân seõ khoâng khaùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö taâm Ñeà-baø-ñaït-ña, Dieãn-nhaõ-Ñaït-ña khoâng ñöôïc xoay vaàn laøm nhaân, nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm, tröôùc laøm nhaân cho

sau. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu taâm noái tieáp nhau, hoaëc thaân noái tieáp nhau, thì seõ coù theå nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm. Ñeà-baø-ñaït-ña, Dieãn-nhaõ- Ñaït-ña taâm khoâng noái tieáp nhau, thì thaân cuõng khoâng noái tieáp nhau. Hoûi: Neáu taâm noái tieáp nhau, thì sao tröôùc ñaõ thaáy moät con boø, sau laïi thaáy con boø khaùc, noùi laø con boø tröôùc kia? Ñaùp: Vieäc ñaõ töøng traûi qua, phaûi laø gioáng nhau, baáy giôø môùi bieát ñöôïc. Con boø thaáy tröôùc kia, duø sau naày thaáy laïi, nhöng laïi khoâng gioáng vôùi con boø sau cho neân khoâng bieát. Neáu con boø tröôùc gioáng con boø sau, thì luùc aáy môùi coù theå bieát. YÙ tröôùc ñaõ traûi qua, taát nhieân phaûi coù söùc, veà sau seõ khoâng queân, coøn coù theå nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm. Nhoùm taâm cuûa ñôøi tröôùc laø duøng yù ñeå goïi, nhoùm taâm cuûa ñôøi sau laø duøng söï nhôù nghó ñeå goïi, vì yù tröôùc coù theá löïc neân ñaõ khieán cho nieäm sau nhôù laïi vieäc mình ñaõ laøm. Khoâng maát söï nhôù nghó, ñoù laø taâm khoâng cuoàng khoâng loaïn, khoâng bò khoå thoï eùp ngaët. Coù hai thöù taâm: 1. Taâm ñoàng haønh. 2. Taâm ñoàng duyeân. Khoå phaùp nhaãn, khoå tyû nhaãn, khoå tyû trí, ñoù goïi laø taâm ñoàng haønh, khoâng goïi laø taâm ñoàng duyeân. Taäp phaùp nhaãn, taäp phaùp trí, ñoù goïi laø taâm ñoàng duyeân, khoâng goïi laø taâm ñoàng haønh. Khoå phaùp trí cuõng goïi laø taâm ñoàng haønh, cuõng goïi laø taâm ñoàng duyeân, taâm khaùc cuõng khoâng ñoàng haønh, cuõng khoâng ñoàng duyeân, taâm ñoàng haønh laø vieäc ñaõ töøng traûi thì taâm ñoàng duyeân coù theå nhôù laïi. Taâm ñoàng duyeân laø vieäc ñaõ töøng traûi thì taâm ñoàng haønh coù theå nhôù laïi. Coù ba thöù taâm: Thieän, baát thieän, voâ kyù. Neáu vieäc laø taâm thieän ñaõ traûi qua, thì taâm thieän, baát thieän, voâ kyù coù theå ghi nhôù. Vôùi taâm baát thieän, voâ kyù cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù boán thöù taâm: Thieän, baát thieän, voâ kyù aån moät, voâ kyù khoâng aån moät. Nhö vieäc ñaõ töøng traûi qua cuûa taâm thieän, thì boán thöù taâm coù theå nhôù laïi, cho ñeán vieäc maø taâm voâ kyù aån moät ñaõ töøng traûi qua thì boán thöù taâm coù theå nhôù laïi. Laïi coù boán thöù taâm: 1.Taâm sinh töø nhaân duyeân. 2. Taâm sinh töø duyeân thöù ñeä. 3. Taâm sinh töø duyeân caûnh giôùi. 4. Taâm sinh töø duyeân oai theá. Neáu vieäc cuûa moät taâm ñaõ töøng traûi qua thì boán taâm ñeàu coù theå nhôù

laïi. Laïi coù naêm thöù taâm: Taâm do thaáy khoå maø döùt, cho ñeán taâm do tu ñaïo döùt. Neáu taâm do thaáy khoå maø döùt coù vieäc ñaõ töøng traûi qua thì naêm thöù taâm ñeàu coù theå nhôù laïi. Thaáy taäp döùt, tu ñaïo döùt cuõng gioáng nhö theá. Söï vieäc ñaõ traûi qua cuûa taâm do thaáy dieät maø ñoaïn thì boán thöù taâm coù theå nhôù laïi, tröø taâm do thaáy ñaïo döùt. Tu ñaïo cuõng gioáng nhö theá, tröø taâm do thaáy dieät maø ñoaïn. Laïi coù saùu thöù taâm, ñoù laø saùu thöùc. Neáu vieäc saùu

thöùc ñaõ töøng traûi qua thì yù thöùc coù theå nhôù laïi. Laïi coù möôøi hai thöù taâm: Coõi Duïc coù taâm thieän, taâm baát thieän, taâm voâ kyù aån moät, taâm voâ kyù khoâng aån moät. Coõi Saéc coù ba thöù, tröø baát thieän. Coõi Voâ saéc cuõng gioáng nhö theá. Cuøng hai taâm Hoïc, taâm Voâ hoïc. Nhö möôøi hai thöù taâm, töông töï coù möôøi hai phaùp, möôøi hai nieäm. Phaùp ñaõ töøng traûi qua cuûa taâm thieän coõi Duïc, thì möôøi hai nieäm ñeàu coù theå nhôù laïi. Baát thieän cuõng gioáng nhö theá. Phaùp nôi taâm voâ kyù aån moät ñaõ töøng traûi qua coù taùm thöù nieäm coù khaû naêng nhôù laïi: Coõi Duïc coù boán: Thieän, voâ kyù khoâng aån moät coõi Saéc vaø hai taâm Hoïc, Voâ hoïc. Voâ kyù khoâng aån moät coõi Duïc cuõng gioáng nhö theá. Phaùp ñaõ töøng traûi qua cuûa taâm thieän coõi Saéc thì coù möôøi hai thöù nieäm coù theå nhôù laïi. Phaùp ñaõ töøng traûi qua cuûa taâm voâ kyù aån moät coõi Saéc thì coù möôøi thöù nieäm coù theå nhôù laïi, tröø voâ kyù aån moät, voâ kyù khoâng aån moät coõi Duïc. Phaùp nôi taâm voâ kyù khoâng aån moät coõi Saéc ñaõ töøng traûi qua, thì coù möôøi thöù nieäm coù theå nhôù laïi, tröø voâ kyù aån moät, voâ kyù khoâng aån moät coõi Voâ saéc. Phaùp nôi taâm thieän coõi Voâ saéc ñaõ töøng traûi qua, thì coù möôøi nieäm coù theå nhôù laïi, tröø voâ kyù aån moät vaø voâ kyù khoâng aån moät coõi Duïc. Phaùp nôi taâm voâ kyù aån moät coõi Voâ saéc ñaõ töøng traûi qua coù chín thöù nieäm coù theå ghi nhôù. Thieän, baát thieän coõi Duïc. Thieän, voâ kyù aån moät coõi Saéc. Ba thöù nôi coõi Voâ saéc cuøng hai taâm Hoïc, Voâ Hoïc, Voâ kyù khoâng aån moät cuõng gioáng nhö theá. Phaùp nôi taâm Hoïc ñaõ töøng traûi qua, thì coù möôøi hai thöù nieäm coù theå nhôù laïi. Taâm Voâ hoïc cuõng gioáng nhö theá. Nhö Kinh noùi: Toân giaû Xaù-lôïi-phaát ñaõ noùi nhö vaày: Naày caùc Tröôûng laõo! Neáu yù khoâng hö hoaïi, noäi nhaäp soi toû, thì phaùp ngoaïi nhaäp coù theå sinh, chaùnh quaùn hieän ôû tröôùc, thì yù thöùc sinh. Ngöôøi kia, laøm sao hoaïi yù nhaäp? Ñaùp: Hö hoaïi coù ba thöù, ñoù laø hö hoaïi trong giaây laùt, hö hoaïi qua

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 155

ñôøi vaø hö hoaïi roát raùo. Hö hoaïi giaây laùt, nghóa laø: Neáu nhaäp ñònh Voâ töôûng, ñònh Dieät taän thì goïi laø hö hoaïi giaây laùt. Hö hoaïi qua ñôøi, nghóa laø nhö döùt caên thieän, huûy hoaïi yù thieän. Nhö ngöôøi phaøm phu lìa duïc, cho ñeán khi qua ñôøi hoaïi yù baát thieän. Hö hoaïi roát raùo, nghóa laø nhö khoå tyû trí sinh khoå ñeá maø döùt yù hoaïi roát raùo cho ñeán ñaïo tyû trí sinh thaáy ñeá thì döùt, yù hoaïi roát raùo. Truï trong phaùp khoâng thoái lui, yù do thaáy ñeá maø döùt cuûa Tö-ñaø-haøm vaø saùu thöù hö hoaïi roát raùo cuûa yù, do tu ñaïo maø döùt coõi Duïc, truï trong phaùp baát thoái. Taát caû yù, do thaáy ñeá maø döùt cuûa A-na-haøm, yù hoaïi roát raùo nhieãm oâ, do tu ñaïo döùt coõi Duïc, truï trong phaùp baát thoái, vaø yù hoaïi roát raùo cuûa taát caû nhieãm oâ cuûa A-la-haùn. Vì sao ñaõ queân vieäc mình nhôù nghó maø coøn nhôù laïi? Ñaùp: Vì taâm phaùp cuûa chuùng sinh, töông töï theo thöù lôùp sinh tri kieán. Coù ba thöù töông töï: Ñoù laø töông töï phöông tieän, töông töï caûnh giôùi vaø töông töï thuaän theo. Hoûi: Theá naøo laø töông töï phöông tieän? Ñaùp: Nhö ngöôøi ñoïc Tu-ña-la, veà sau laïi queân maát. Sau naày, nhôø phöông tieän, sieâng naêng, chaêm chæ neân laïi thoâng minh. Phöông tieän sieâng

naêng chaêm chæ cuûa Tyø-ni, A-tyø-ñaøm cuõng gioáng nhö theá. Tröôùc ñaõ tu quaùn baát tònh, veà sau queân maát. Sau naày, duøng phöông tieän, sieâng naêng, chaêm chæ, tuøy caûnh giôùi maø vieäc tu quaùn baát tònh ñoù laïi hieän ôû tröôùc. Phöông tieän giôùi cuûa quaùn an ban cuõng gioáng nhö theá. Nghe noùi coù ngöôøi con cuûa Baø-la-moân ñoïc kinh Vi-ñaø, veà sau queân maát. Muoán ñöôïc thoâng lôïi trôû laïi, beøn vaän duïng moïi phöông tieän nhöng cuõng khoâng theå, beøn ñeán choã thaày hoûi: Kinh con voán ñaõ ñoïc, nay ñeàu queân maát. Muoán ñöôïc thuoäc loøng trôû laïi, tuy ñaõ duøng phöông tieän sieâng naêng, chaêm chæ nhöng cuõng khoâng theå. Nay phaûi laøm sao? Vò thaày hoûi: Khi tröôùc oâng ñoïc tuïng thì ñoïc tuïng nhö theá naøo? Ñeä töû ñaùp: Ñaàu tieân, khi ñoïc kinh, tay thì thaét guùt daây, mieäng tuïng vaên kinh. Sö baûo: Phaûi y theo caùch tröôùc ñaõ laøm, trôû laïi ñoïc tuïng kinh. Ñeä töû laøm ñuùng nhö lôøi daïy, veà sau ñöôïc thuoäc loøng, ñoù goïi laø phöông tieän töông töï. Hoûi: Töông töï caûnh giôùi laø sao? Ñaùp: Nhö ôû choã naày ñaõ thaáy soâng, ao, nuùi röøng, truï xöù kinh haønh. Veà sau, ñeán choã khaùc, neáu thaáy vieäc gioáng nhö tröôùc, laïi nhôù nghó veà vieäc mình ñaõ thaáy. Ñoù goïi laø töông töï cuûa caûnh giôùi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 6 156

Hoûi: Töông töï thuaän theo laø sao? Ñaùp: Nhö ñöôïc thuaän theo veà noùi phaùp, uoáng aên, ñòa phöông, truï xöù, ñoàng haønh, thì coù theå nhôù laïi vieäc ñaõ laøm. Nghe noùi coù moät Tyø-kheo tuïng thuoäc loøng kinh A-haøm, veà sau laïi queân maát. Duø ñaõ vaän duïng phöông tieän sieâng naêng chaêm chæ, nhöng cuõng vaãn khoâng theå thuoäc loøng trôû laïi. Beøn ñeán choã Ñaïi ñöùc A- nan, noùi raèng: Xöa kia, toâi ñaõ ñoïc thuoäc loøng kinh A-haøm, nay laïi queân maát. Maëc duø toâi ñaõ duøng phöông tieän sieâng naêng chaêm chæ, nhöng cuõng khoâng laøm sao thuoäc loøng trôû laïi. Nay phaûi laøm sao? Toân giaû A-nan noùi: Haõy tìm nhieàu daàu, vaøo trong nhaø taém, laáy daàu xoa khaép mình, roài duøng nöôùc aám taém goäi, theâm vaøo ñoù, thuaän theo vôùi ngöôøi ñoàng haønh veà caùc vieäc noùi phaùp, truï xöù, nôi uoáng aên v.v... Ngöôøi kia nhö lôøi Toân giaû A-nan noùi, aùp duïng ñuû caùc phöông tieän, lieàn thuoäc loøng trôû laïi. Ñoù goïi laø töông töï thuaän theo. Hoûi: Thöù lôùp laø theá naøo? Ñaùp: Ñoù laø söï noái tieáp nhau khoâng döùt, goïi laø thöù lôùp. Laïi coù ngöôøi noùi: Thöù lôùp, nghóa laø taâm khoâng noái tieáp laøm cho noái tieáp trôû laïi, khoâng coù khaû naêng ngaên döùt, khoâng bò hö hoaïi do ñoái trò, cuõng laø do söùc cuûa yù ñaõ töøng traûi maïnh meõ, khoâng queân maát söï nhôù nghó, nghóa laø nhoùm taâm sinh tröôùc kia laø do yù goïi laø noùi. Tuï taâm sinh sau do nieäm goïi laø noùi. Vì taâm tröôùc coù söùc, neân coù theå khieán cho taâm sau nhôù laïi vieäc ñaõ laøm, khoâng queân söï nhôù nghó, nghóa laø khoâng cuoàng, khoâng coù taâm roái loaïn, khoâng bò khoå thoï eùp ngaët. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Nhôø ba vieäc maø vieäc ñaõ, queân ñöôïc nhôù laïi: 1. Kheùo nhaän laáy töôùng tröôùc. 2. Coù phöông tieän töông töï. 3. Khoâng queân. Hoûi: Vì sao vieäc nhôù nghó tröôùc, kia ñaõ queân maø khoâng theå nhôù laïi? Ñaùp: Vì taâm phaùp cuûa chuùng sinh khoâng töông töï, tri kieán cuûa taâm theo thöù lôùp sinh. Coù ba thöù khoâng töông töï, ñoù laø: phöông tieän khoâng töông töï, caûnh giôùi

khoâng töông töï vaø thuaän theo khoâng töông töï. Theá naøo laø phöông tieän khoâng töông töï? Nhö ngöôøi ñoïc Tu-ña- la, veà sau queân maát, laïi ñoïc Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, sau laïi queân maát. Tröôùc tu quaùn baát tònh, cuõng laïi queân maát. Laïi tu phöông tieän giôùi quaùn an ban cuõng laïi queân maát. Ñoù goïi laø phöông tieän khoâng töông töï. Theá naøo laø caûnh giôùi khoâng töông töï? Voán ñaõ töøng thaáy caùc thöù:

Soâng, ao, nuùi, röøng, truï xöù kinh haønh nhö theá v.v... Veà sau, ñeán choã khaùc, khoâng thaáy caùc vieäc nhö vaäy v.v..., ñoái vôùi nhöõng thöù ñaõ thaáy tröôùc kia, khoâng theå nhôù laïi. Ñoù goïi laø caûnh giôùi khoâng töông töï. Theá naøo laø thuaän theo khoâng töông töï? Neáu khoâng ñöôïc thuaän theo vôùi ngöôøi ñoàng haønh veà vieäc uoáng aên, ñòa phöông, quoác ñoä, ñoái vôùi vieäc ñaõ laøm tröôùc kia, khoâng theå nhôù laïi. Ñoù goïi laø thuaän theo khoâng töông töï. Khoâng thöù lôùp: nghóa laø khoâng noái tieáp nhau, bò ñöùt ñoaïn, ñoù goïi laø khoâng thöù lôùp. Ñoù cuõng laø naêng löïc cuûa yù yeáu keùm, ñaõ bò queân maát, nghóa laø nhoùm taâm ñaõ sinh tröôùc laø do yù goïi laø noùi, nhoùm taâm sinh sau do nieäm goïi laø noùi. Vì taâm tröôùc yeáu keùm, neân khoâng theå laøm cho taâm sau nhôù laïi vieäc ñaõ laøm. Queân maát: nghóa laø neáu taâm cuoàng, roái loaïn, bò khoå eùp ngaët. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: do ba vieäc, neân vieäc nhôù nghó tröôùc kia, bò queân, khoâng theå nhôù laïi: 1. Khoâng kheùo nhaän laáy töôùng ôû tröôùc. 2. Khoâng coù phöông tieän töông töï. 3. Bò queân maát. Hoûi: Coõi Saéc tu tueä, cuõng coù queân maø khoâng nhôù chaêng? Ñaùp: Cuõng coù khi thaân suy yeáu, neân taâm cuõng suy yeáu. Vì taâm suy yeáu, neân vieäc ñaõ nhôù nghó seõ queân maát khoâng theå nhôù laïi. Hoûi: Ai coù söï queân naày khoâng theå nhôù laïi? Ñaùp: Baäc Thaùnh, phaøm phu ñeàu cuøng coù. Baäc Thaùnh laø Tu-ñaø- hoaøn, Tö-ñaø- haøm, A-na-haøm, A-la-haùn, Bích-chi Phaät ñeàu coù queân vieäc ñaõ nhôù nghó, khoâng theå nhôù laïi, chæ coù Ñöùc Nhö lai laø nhôù khoâng queân. Vì sao bieát? Vì nhö kinh noùi: Phaät baûo Toân giaû Xaù-lôïi-phaát! Giaû söû caùc chuùng Tyø-kheo, trong traêm naêm, neáu ñem gheá ngoài, giöôøng naèm khieâng ta röôùc ñi, neáu vôùi trí bieän voâ thöôïng cuûa Nhö lai ñöông coù maø bò thoái lui maát thì khoâng coù vieäc ñoù! Nhö thí duï caàm boán caây cung cho ñeán noùi roäng. Do vieäc naày, neân bieát Nhö lai khoâng coù queân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.